

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica q[ua]rta post Trini[tatis]. Sermo vii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Domínica. iiii. post Trinita.

dixit ei. Duc me in scām ciuitates z vede me vni chriano z p̄ciū da paup̄ib. Nota/ rio aut recusante: dixit ei. Si me nō vedi/ der: ego vendā te barbar. Obediuit q̄ ei et duxit eū in hierl̄m z v̄didit eū ar/ gentario p̄ triginta denarijs q̄s dedit pau/ perib. Ille aut petr⁹ coq̄nabat dño suo et lauabat scutellas: affligēs se seimio maḡ. Vidēs aut dñs p̄p̄ eū se p̄p̄itate h̄re: di/ xit ei. Volo petre liberare te vt sis de celo frater me⁹. Ille p̄o recusant. Alij aut ser/ ui hēbāt eū tanq̄ amēte: z mltā cōquicia ei inferebāt. Cūq̄ postea dormiret appa/ rebat ei ch̄s indut⁹ ves̄te quā dederat ege/ no: tenēs p̄dicta triginta numismata dices. Noli me s̄: eē s̄ petre: ego suscepi p̄ciū tuū et ego tibi restitua. Petr⁹ ḡ sic in hūilita/ te z paup̄ate ch̄o seruēs: postmodū se/ liciter vitā finit. Nec dubiū q̄n magnū in celo thesaur⁹ inuenerit. iuxta illud Lu. xviij. Da paup̄ib z hēbis thesaur⁹ i celo.

Tertiar. Aud. zc. Videte ḡne deo si/ tis ingrati q̄ oia dedit vob. B̄: nis em ingratitudo est possidere bona dei z n̄ hil elargiri filijs dei. Audite q̄ lex d̄t. Li/ berti ingrati p̄onis i fuitutem redigunt et fili⁹ emācipat⁹ p̄i ingrat⁹ in p̄mā redi/ git p̄ratem. L. de inḡ libe. l. j. Vñ et c. finali de donatōib h̄: q̄ p̄p̄ inḡtudinēz reuocat donatō. Illā aut ingratitudinēz cōmittit lib̄⁹ q̄n indigēti p̄ono alimēta denegat. L. d̄ alēdis lib. l. Alimēta. Done casum ad lōgū z applica q̄m talē ille q̄ ne/ gat alimēta idigētib q̄ sūt ch̄i mēbra. iō sibi negabit dñs misericōdiam. Prouerb. xxi. Qui obturat aures suas ad clamorē pau/ per: z ipe q̄z ad deū clamabit z n̄ exaud.

Dñica q̄rta post Trini. Sermo. viij.

Estote mise. zc. Quō miseref p̄ filioz. mi/ sert⁹ est dñs timētib se: q̄m ipe cognouit figmētū n̄m. ps. cxiij. Triplex est ibi notāda p̄sideratio dispositiua ad cōse/ quendam misericōdiam.

Prima ē desiderāde assimilatiōis Quō miseref pater filioz.

Scōda obseruāde condiciōis. misertus est dñs timentib se.

Tertia notāde ratiōis. q̄m ipe cognō uit figmentū nostrum.

De prima Esa. lxiiij. Tu p̄ n̄ es z nos iurū. De s̄da Lu. j. Et mia er⁹ a p̄genie in p̄genies ti. eū. De tertia ps. Recor/ dat⁹ ē q̄m puluis sum⁹: hō s̄c fenuz: dies er⁹ tanq̄ flos agri zc. Salut. Estote zc

Prim⁹ ar. An misericōdia sit virt⁹? Q̄ n̄ Misericōdia ipedit p̄siliū. iuxta illd Sa/ lustij. Dēs hoies q̄ de rebz dubijs p̄sultāt ab ira z mia vacuos eē decet. Nō em ani/ mus facile vez puidet vbi ista officunt.

Cōtra. Aug. d̄ ciui. di. ix. li. Lōge meli⁹ z humani⁹ z pioz sensibz accōmodat⁹ in cesar⁹ laude locutus est. vbi ait. Nulla de p̄tutib tuis nec admirabilior nec p̄rior mi/ sericōdia ē. **R**ñ. Tho. ij. q. xxx. Dia/ importat doloz de miseria aliena. Iste at/ doloz put ē mor⁹ appetit⁹ sensitui: passio est p̄o virt⁹. put aut d̄r act⁹ appetit⁹ intel/ lectui: s̄m q̄ alicui displicet maluz alteri⁹: ille act⁹ put ē a rōne regular⁹/ est act⁹ p̄tu/ tis. Salusti⁹ aut loquit de misericōdia. put est passio nō reglata a rōne. Hec tho. **P**ro fundamēto. Dis virt⁹ ē circa ardua z dif/ ficilia. iuxta illd Quōd. de arte. Est nulla nisi ardua p̄. Et Arist. ij. Eth. d̄t. q̄ vir tus ē circa difficile. qd em est facile/ oim ē. sed qd ē difficile nō ē nisi p̄tutē h̄ntis. Est aut difficultas in exhibēda alijs mia p̄p̄ recurrationē nature ad seipam. Cū ḡ q̄rit An mia zc. Dic rñ. vt s̄. Ex q̄ cōclude q̄ studere debem⁹ iuicem inisereri: nō ex ani/ passioe: sed ex recta rōne. Misereamur ḡ auiaz p̄ncipalr: nō cozpoz. Sic misereamur p̄sonis vt tñ nō faueam⁹ vicij. Nam vt h̄. xxiij. q. v. Qui vicij. Misericōis n̄ est q̄ parat vicij. et. xxiij. q. viij. Regl. et c. se. Crudelitas nō est crimia punire: z pie/ tas. Audite iudices q̄ p̄p̄ auariciā z mie/ ra omittit is p̄m̄itiuā iusticiā: aut etiā p̄p̄ fauorē z amicitia mūdana: aut cozpalem cognationē aut affinitatez. Audite z vos rectores pueroz q̄ ex timore mūdano aut hūano aut inordiato fauore corrigere des/ sistit. Audite z vos o parentes z p̄fesa/ militas zc. Audite vniuersi: caute ne coz/ misereami in detrimentū anie. Nō ibi est mia sed crudelitas. Bern. Que em misē/ ricōdia ancillā reficere z dñam interfice/ re. Notate: verecūdiū est maḡ p̄ncipi q̄ vi

lis seruus ei et tumelia inferat. Magn' q' dem pnceps est spūs hūan'. Ps. B'ia et honore co. eū d' z p'sti. eū zc. Illuſſim' ar ſeru' est corp'. Eſa. xl. Dis pro fenum.

Figura. Nabuzardan pnceps co'p' de/ ſtruxit hierlm ex pcepto nabuchodono/ ſor: vt h'z. iij. Re. xxv. Spūalr Nabuzar/ dan q' palea interpretat: corp' ſigr: hieruſale ſpū q' fact' ē vt videat deū in eterna pace Nabuchodonoſor q' interpretat ſedes in ang' uſtia: diabolū. Bern. in medif. O ania inſignita dei imagle: decorata ſilitudie zc. qd tibi cū carne tua: nunq' vilt' ſterq'linū inueniſti.

Secūdu ar. In pced. zc. In h' de ſe/ cūda q' est pſideratio diſcretiois qu' est notāda triplex

- Prima reſpectu datiōis
- Secūda reſpectu receptōis.
- Tertia reſpectu ordinationis.

Prima igit' zc. ſz q' ad dātes. Non epnt oēs elemoſynā dare. De reb' em' extiori/ bus ſm q's aliq's ſubjcti ſupiori nō p't ele moſynā facere. niſi q'ten' est a ſupiori com miſſum v' p'miſſum. Notādū q' p' ſūt q't' tuoz genera hoim q' nō pnt elemoſynā fa cere niſi ſub cert' modis a iure aut appro/ bata p' ſuetudine aut a ſupiori p'ceſſis. vicz clētes: p' ſitentes: vxores: z ples. P'io clētes. q'a ſm Tho. in. iij. di. xv. Serui z ancille z famuli q'uis ſint libere cōditōis non pnt elemoſynā dare de reb' dnoꝝ ſine eoz p'ſenſu: niſi panē z h'mōi de qb' cōſta re pōt q' placet dño. Scdo p'ſitētes. ſz paup'tatē in religione: q' dare non pnt ſm Ray. qz nihil hnt. niſi forte aliq's admini/ ſtrationē aliq'az habuerit. tunc em' pōt z debet elemoſynā facere. qz qd religioſ' ſu/ peſt: in p'as cauſas erogādū est: vt h'z. xij. q. j. c. Quia tua. Si tñ eſſet tal' adminiſtra/ tio de q' ſtatutū est q' q'cqd ſuſpeſt ad mo/ naſterū v' ad aliq'ē ſp'ealē vſum reſidat tunc elemoſynas exceſſiuas ſine p'ſenſu fa cere nō deberet. Tercio vxores. de qb' dicendū ſm Sco. in. iij. di. xv. q' vxoz de reb' viri. ſ. pane: vino: z h'mōi q' de appro/ bato iure ſolēt ad diſp'ſationē vxoris p'ti/ nere pōt elemoſynas moderatas facere. n' tñ exceſſiuas reſpectu facultatū: niſi de cō/ ſenſu mariti. De alijs aut' reb' ſue diſpen/ ſatiōi nō cōmiſſis nec cōceſſis: nō pōt. Si

ſo res paraſernales habeat v' p'rias p'ch/ ter dotē: aut q'cqd de p'ſuetudine p'ie vxo ris est: de his pōt. Si etiā est mlier lucro/ ſa: de lucro pōt: qn' vicz exhibita debita gu b' natiōe dom' de opib' ſuis lucraſ. Nec intellige deducendo expēſas vic' ſui. q'a vir tenet ad oia h'mōi tā p'pter dotē q' p'p' obſequium. Eſt mlier in ſcdo m'rimonio habet filios ex p'mo q' n' hnt actōez aliq'ā z matrē: nō pōt z mariti prohibitiōez eis aliq'd dare: niſi ſic alijs paup'ib'. Sec' tñ ſi hnt actiōem: vt qz obligata ē eos alere. ſz cū ſint ipubes: vel qz ambo p'uges bo na eoz poſſidēt: a' alia iuſta cā. Tūc em' etiā marit' tenet eos alere. qz m' cū ſuis onerib' ad maritū trāſit. Quarto ples. Nā filiū familias adhuc ex'ns ſub pater/ na p'tate lz vti poſſit reb' parentū ad ne/ ceſſitate p'ia: tñ ſm Tho. n' pōt alijs da/ re. qz nōdū est dñs rez. Idem iudiciū est de pupillis z etiā de furioſis z amentibus ſub tutorib' exiſtētib'. Terūt ſi iuſſa/ nūltas adhuc ex'ns ſub paterna p'tate ha/ bet aliq'd peculiū caſtreſe. i. qd ei datū est a p're vel alijs occaſiōe militie. v' qd ip'e ſi/ bi adq'ſiuit ex militia. v' peculiū q'ſi caſtre/ ſe. ſ. ex aduocatiōe vel alio officio publico p'cepit: tunc pōt de his elemoſynas facere ſm Ray. quia q'ntū ad ho' c'ceſſet p'famī lias. De eo ſo qd aduenit ei q'cunq' alia cauſa ſiue a m're ſiue ab extranea p'ſona ſi/ ue de alijs opationib': nō pōt elemoſynaz facere. Notādū tñ q' oēs p'dicti in extre ma neceſſitate dare poſſunt elemoſynam indiſtincte. Nam in hoc caſu liceret etiā furari. al's aut' nō. Secūda est diſcretio reſpectu receptionis. ſ. q' ad recipientes. q' non oib' licet elemoſynas recipere. Vñ no/ tādū q' p'ncipal'r t. ſ. ſunt genera hominū q' obligant ad elemoſynaz reſtitutionem. Primi ſūt q' recipiunt ab his q' dare non pnt: vel etiā ab his q' ſunt debitis iuſt' ob ligati ſi p' hoc ſiunt impoſerēs ad ſoluen/ dū. Scdi ſunt qui recipiūt elemoſynas fraudulēter. Vbi notādū ſm Sco. i. iij. q' ad iuſtā donationē tria req'runt. P'ū mū: libertas ex p're dant': p'pter cui' defe/ ctum nō pnt ſup'dicti dare. et etiā ex parte recipientis: p'pter cui' defectū ſiatri mino/ ri pecunia dari non pōt: nec alicui ſubdito religioſo cui non est tradita adminiſtratio

Domínica. III. post Trinitatis

dari potest aliqd sine scitu z licétia supio/
rú. qz nō est capax alicuj? ppteratis. **S**e/
cūdu est q sit volūtas recipiēdi ex pte ei?
cui sit donatio. qz nisi oblatū recipiat do/
mīnū nō trāffert. Et q̄ caueat q̄cūq; obla/
ta refugiūt in manifesto. sed postmodum
clā auferūt: q̄a furtū cōmittunt. **T**ertū
est q sit trāslatio liberalis ex pte donātis.
ideo q̄cūq; generalr coact?: circūuēt?: vel
decept? donat: nō mere donat: nec valet il/
la donatio. **S**ec? fm Sco. deceptus ab eo
cui donat q̄ntū ad illā rōnez ppter quā do/
nat nō simplr donat. **U**nde fm Innoc. et
Hostien. hypocrita q̄ reb nomie boni viri
multa q̄siuit: tenet ad restitutionē. vt pa/
ter. riiij. q. v. c. fi. et c. **Q**ui habet. s. **S**ed
hoc. **D**e talibus loquit dñs **M**arci. xij. et
Matt. xxij. **T**alis aut debet taliter adq̄/
sita alijs deuotis erogare. **T**ertij sunt q̄
elemosynis abutunt dānablr. **E**t h du/
plicif. **P**rimo/qñ dat elemosyna sub cō/
ditione quā suscipies nō exequit: tūc si re/
cipiēti p̄stat de p̄cisa intentiōe dant?/obli/
gat ad restituendum: vl ad sufficiēter p se
vl p altū supplendū fm intentionē dantis.
Secdo/qñ elemosyna in supfluitate con/
sumit vel in reb illicitis. **U**n̄ d̄r Archid.
xliij. di. vbi in textu mlt̄a tangunt de con/
uiujs z comensatiōib; clericor: q̄ hmōi re/
nent ad restitutionē q̄druplici rōne. **P**ri/
mo rōne dati. qz data sunt illis vt orēt p
offerētib;: z inde paupes alant. **S**ecdo ra/
tione furti. qz subtrahūt illi q̄ parat? eēt fa/
cere seruitiū qd donās petit. **T**ertio ra/
tione sacrilegi: qz defraudat totā ecclesiā
cui pdesse deberet suis orōnib;. **Q**uarto
rōne odq: qz cū is q̄ displicet ad incedēdū
mittit: irati anī ad deteriora puocat: vt
ait **H**iero. pmissum victū de bonis altar?
nō abusum. **P**reterea p̄cipif. c. **E**rigit. li.
vj. de censib; q̄ visitatores restituāt ea q̄
ab eis recipiūt q̄ visitant. lz ea mūera libe/
re data videant ipsi visitatorib; aut eorū
familijs. vt patet ibidē. vbi p̄cipif q̄ i du/
plū restituāt/aliōqn grauiorib; p̄catis sub/
ijciunt. **U**nde tbi in textu z glosa. **T**er/
tia est discretio respectu ordinationis. s. q̄
ad ordinē dādi: cū nō potest vnus omnib;
satisfacere. **U**bi n̄quē occurrunt. **P**rimo
fides. **F**idelis em̄ p̄ponēdus ē infideli ce/
ter? parib;. **B**ala. vj. **O**pemur bonum ad
oēs: maxie aut ad domesticos fidei. **S**e/
cūdo necessitudo siue p̄pinqtas. p̄pinqs ei
lege nature p̄p̄ obligamur. **T**ra tñ de/
bet subuenire suis q̄ cam p̄stet necessitas:
nō carnalitas. **T**ertio bñficiū p̄ accē/
ptū. qz magis est reddendū debitū q̄ gra/
tuitū dandū: vt hz etiā p̄hs. it. **E**t h **D**a/
xime aut obligamur fm **P**au. j. **T**imo. v.
his q̄ laborāt in p̄bo z doctrina. **Q**uar/
to meritū. **D**elictorib; em̄ p̄ est subueni/
endū. **E**ccl. xij. **D**a bono: z ne recipis pec/
catorem. s. ad fouendam ei? maliciām: sed
bñ ad nature sustentationem si indi gear.
Quinto tēpus. qz ceter? parib; senes sūt
p̄ferēdi. **S**exto necessitas. qz magis ē dā/
dum pl? egēti. **S**eptimo debilitas. imo
fm legē q̄ laborare p̄t z se imiscet elemo/
sine/redigit in seruitutē impatoris. **L** de
mēdicā. vali. l. j. li. xj. **I**n necessitate tamē
null? est denegada elemosyna: nec etiā ex/
cōcatis. vt patet. xj. q. ij. c. **Q**m̄ multos.
in sine. **O**ctauo modus. vt nō totū vni:
nec siml effundant opes nisi forte quis ex/
toto veller relinq̄re seculū. vt patz. lxxxvj.
di. c. **F**rater n̄rm. **N**ono nobilitas. **U**nde
lxxxvj. di. c. **D**ñs. **C**ōsiderāda est i largi/
endo etas atq; debilitas: nōnūq; etiā
p̄cūdiā q̄ in genūos pdit natales. **G**losa.
Nota p̄cūdiā eē signū nobilitat?. **E**t hoc
p̄sertiz ē attēdēdū in his q̄ ex diuitijs sine
vicio suo ceciderūt in egestatē. **N**ecitaz
sunt obseruāda q̄ntū possibile ē in elemosy/
naz largitiōe: circa quā multū insistere d̄z
q̄ habet vnde. **S**ic em̄ facientes thesau/
rizāt in celo z sibi palatiū edificāt. **E**t
plū legit in vita **J**oā. elemosynariū. **C**um
qdā eps **T**rullus noie iussz ad alexādriā
z trīginta libras auri expēderet. p palatio
fabricādo. **J**oānes p̄fat? iuitās eā ad do/
mū suā: monuit eū di. **H**oc esse edificium
et thesaurū epoz refouere paupes christi.
Qui ad ei? p̄dicationē aux p̄dictuz tradidit
ipsi ioāni ad dādū paupib;. **S**z postea
dolēs cū esset auar? decidit in lectum **U**d
audiēs **J**oānes: aux ei remisit. qui statim
curat?: itez iuitatus cum eo comedit. **E**t
postmodū in extasi posit?: duct? est ab ang/
gelo ad palatiū mire pulcritudis nimium
hñs splēdorē z portā aureā in q̄ erat scri/
ptū. **H**ec fuit req̄es eterna trulli ep̄i. **Q**ui